

Internationale competenties

Met internationalisering bereiden we leerlingen en studenten voor op een interculturele samenleving en internationaal georiënteerde arbeidsmarkt. Daarvoor hebben ze internationale competenties nodig.

Waarom internationaliseren?

Internationalisering is geen doel op zich. Het is een middel om leerlingen en studenten voor te bereiden op het leven, leren en werken in een interculturele samenleving en op een internationaal georiënteerde arbeidsmarkt.

Door migratie, technologische ontwikkelingen en globalisering is er veel grensoverschrijdend contact. Er vindt veel internationale uitwisseling online plaats. Veel organisaties werken internationaal. Werknemers krijgen te maken met andere talen en culturen. En met andere regels en manieren van werken.

Er leven mensen uit alle hoeken van de wereld in Nederland. Bijna een kwart van de Nederlanders heeft een migratieachtergrond. Hierdoor ziet de samenleving en de klas er divers uit. Maatschappelijke problemen zoals klimaatverandering overstijgen de landsgrenzen. Dit vraagt om internationale samenwerking.

Het is essentieel dat onderwijs put uit wereldwijde kennis en ervaring. Zo leren leerlingen en studenten nadenken over internationale ontwikkelingen en samenwerken in internationale verbanden.

Internationaal is een verruimd begrip. Nationaal, regionaal en digitaal kunnen ook internationaal zijn.

Bewust internationaliseren

Internationalisering begint met de vraag op welke internationale context je leerlingen en studenten wilt voorbereiden. Dat verschilt per regio, sector, opleiding en individu. Vervolgens omschrijf je de competenties die iemand nodig heeft om daarin te functioneren. Je kunt daarvoor het model van internationale competenties gebruiken dat in deze brochure wordt gepresenteerd. Daarna ontwikkel je activiteiten waarin je deze competenties aanleert.

Internationale competenties

Internationaal competente leerlingen en studenten hebben een open en geïnteresseerde houding. Ze kunnen communiceren en samenwerken in een internationale omgeving, en hebben een internationale oriëntatie op maatschappij en beroep. Daarbij streven ze naar persoonlijke ontwikkeling en kunnen hierop reflecteren.

Internationale competenties komen in veel verschillende situaties van pas. Wat wordt opgedaan in de ene omgeving, kan vaak ook worden gebruikt in een andere omgeving. Onder internationale competenties vallen interculturele competenties, een internationale oriëntatie en persoonlijke ontwikkeling.

Interculturele competenties

Interculturele competenties bestaan uit houding, kennis en vaardigheden die nodig zijn in de omgang met mensen van andere talige en culturele achtergronden. Dit begint met een open, respectvolle en geïnteresseerde *houding* naar anderen. Iemand doet zowel specifieke als algemene kennis van taal, cultuur en communicatie op. Interculturele *vaardigheden* stellen iemand in staat te communiceren en samenwerken in internationale omgevingen en daarin verschillen te overbruggen en te verbinden.

Internationale oriëntatie

Iemand met een internationale oriëntatie bekijkt kwesties vanuit verschillende perspectieven. Dit heeft betrekking op:

- **Maatschappij en wereld**
Bekend en betrokken met maatschappelijke kwesties zoals inclusie en klimaat op regionaal, nationaal en mondiaal niveau.
- **Opleiding en beroep**
Bekend met internationale organisaties, thema's en ontwikkelingen in het vakgebied.

Persoonlijke ontwikkeling

Internationalisering kan bijdragen aan persoonlijke competenties zoals zelfbewustzijn, nieuwsgierigheid en flexibiliteit. Die competenties kun je ook opdoen zonder internationale ervaring en je kunt ze overal goed gebruiken. Maar ze zijn cruciaal voor het functioneren in een internationale omgeving.

Internationale competenties

Interculturele competenties

Houding

- open-minded
- tolerant
- respect voor diversiteit
- interesse in andere perspectieven

Kennis

- kennis van andere talen;
- (algemene) kennis van communicatiestijlen;
- (algemene) kennis van de eigen en andere culturen;
- bekend met principes van categoriseren en stereotyperen op basis van identiteit.

Vaardigheden

- (durven) communiceren in vreemde talen;
- luisteren, observeren en interpreteren;
- verschillende perspectieven innemen;
- mediëren en verbinden (mensen en perspectieven samenbrengen);
- omgaan met onzekerheid, verschillen en 'conflicten';
- samenwerken in internationale teams;
- interculturele relaties en netwerken opbouwen.

Het daadwerkelijk opdoen van deze competenties is afhankelijk van persoonlijke kenmerken en omstandigheden en daarom nooit volledig.

Internationale oriëntatie

Maatschappij & wereld

- bekend met supranationale organisaties en doelstellingen, zoals de VN en wereldburgerschap;
- kan maatschappelijke kwesties terugplaatsen in internationaal en cultureel perspectief;
- betrokken met maatschappelijke en politieke kwesties op mondiaal niveau;
- kritisch over de eigen sociale positie en de positie van anderen, wereldwijd.

Opleiding & beroep

- bekend met internationale organisaties en ontwikkelingen in het vakgebied;
- kan vakgebied in internationaal en cultureel perspectief plaatsen;
- kennis over de uitoefening van het beroep in andere landen;
- kan gebruikmaken van buitenlandse kennis, ervaring en methoden.

Persoonlijke ontwikkeling

- zelfvertrouwen
- zelfbewust
- zelfstandig & zelfredzaam
- reflectief
- nieuwsgierig & leergierig
- flexibel
- aanpassingsvermogen
- doorzettingsvermogen
- veerkrachtig
- creatief
- ondernemend

Internationale activiteiten

Internationalisering kan vele vormen aannemen. We hebben een wegwijzer gemaakt die internationalisering indeelt in curriculum, mobiliteit en talen. Docenten en andere medewerkers kunnen ook internationale activiteiten doen.

Verschillende activiteiten dragen bij aan verschillende competenties. Een project over wereldpolitiek leidt tot andere competenties dan een bezoek aan een internationale organisatie. De keuze voor een activiteit hangt dus af van welke competenties je wilt bijbrengen.

Curriculum

Je kunt al een internationale oriëntatie aan je les toevoegen door een Frans journaal te kijken. Of nodig buitenlandse docenten of gastsprekers uit en maak vergelijkingen tussen 'hier' en 'daar'. Je kunt interculturele communicatie en samenwerking begeleiden in een online samenwerkingsproject.

Mobiliteit

In het buitenland kom je in aanraking met andere talen, culturen en manieren van denken en doen. De confrontatie met nieuwe omgevingen draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, zoals zelfstandigheid en aanpassingsvermogen.

Talen

Talen bieden een uitstekende mogelijkheid om aandacht te besteden aan andere culturen en buitenlandse perspectieven. Andere talen en manieren van communiceren horen bij een internationale omgeving.

Docenten en staf

Als je activiteiten organiseert voor leerlingen en studenten leer je vaak ook zelf werken met buitenlandse onderwerpen en collega's. Maar je kunt ook zelf onderwijs volgen, geven of observeren in het buitenland. Je doet zo kennis op over je vak en over onderwijs in het buitenland. En je bouwt aan een internationaal netwerk van scholen. Dat is handig voor toekomstige samenwerkingen.

Wegwijzer internationale activiteiten

CURRICULUM

Internationale lesinhoud

- internationaal lesmateriaal
- internationale keuzedelen/
minoren/projecten
- burgerschapsonderwijs

Internationale leeromgeving

- international classroom/
Interculturele klas
- buitenlandse gastdocenten
of -sprekers
- stage/bezoek bij een
internationale organisatie
in Nederland
- online samenwerking

MOBILITEIT

Onderwijs in het buitenland

- volledige opleiding
- uitwisseling
- summer school
- excursies

Stage in het buitenland

Tussenjaar in het buitenland

- reizen, werken, vrijwilligerswerk

TALEN

Tweetalig onderwijs

- CLIL-onderwijs
- internationale oriëntatie op het vak

Moderne talen

- native taaldocenten
- lessen over cultuur en communicatie

Stafmobiliteit

- Training/cursus volgen
- Onderwijs observeren
- Congres bezoeken
- Advies of training geven

DOCENTEN EN STAF

Internationale samenwerking

- Partnerschappen & (online)
samenwerkingsprojecten
- Gezamenlijk onderwijs organiseren
- Onderzoeksprojecten

Van activiteit naar competentie

Als docent en begeleider speel je een belangrijke rol in het omzetten van een internationale ervaring in competenties. Leren gaat niet vanzelf. Help leerlingen en studenten reflecteren op de internationale inhoud en hun ervaring. Leer ze hun persoonlijke groei herkennen en opgedane competenties benoemen. Hierin zijn je eigen internationale ervaringen en competenties een inspirerend voorbeeld!

Nuffic en internationalisering

Wil je meer weten over internationalisering en hoe Nuffic je daarbij kan helpen? Kijk op **www.nuffic.nl**. Je kunt ook altijd contact met ons opnemen: **www.nuffic.nl/contact**.

Wil je meer lezen over internationale competenties en de totstandkoming van het model? Lees dan het rapport 'Internationale Competenties' op onze website **www.nuffic.nl/internationalecompetenties**.

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
Postbus 29777 2502 LT Den Haag
T 070 4260 260 www.nuffic.nl

Ga naar **www.nuffic.nl/ccl** voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.